

9. møde.

Torsdag den 21. oktober kl. 13.

Formanden: Udenfor dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Hans Hansen (Rørby), for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Hans Hansen (Rørby)): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov nr. 171 af 31. marts 1953 om valg til folketinget.*

Under debatten forleden dag om Tysklands suverænitet var næsten alle talere inde på spørgsmålet om den spærreregul i den tyske valglov, som udelukker danske sydslesvigere fra at deltage i tysk lovgivning. Når retsforbundet under forhandlingerne i grundlovskommissionen og valglovskommissionen er gået så stærkt imod bestemmelsen i valglovens § 43 om de 60 000 stemmer som minimum for at få repræsentation i folketinget, er det, fordi vi anser denne bestemmelse for at være i strid med de elementæreste demokratiske grundsætninger. Den skillelinie, der går mellem politisk diktatur og frit folkestyre, er her overskredet, således at der er tale om en farlig tendens henimod diktatur og bort fra en naturlig fornyelse af folkestyret. Vi mener, at folkestyret kun kan forny sig organisk og gro op fra neden. I diktaturstaterne er der — det er almindeligt kendt overalt — etpartisystem og forbud mod offentlig kritik. I valglovens § 43 er der en, omend svag, begyndelse i samme retning.

Man har under forhandlingerne om denne spærreregul anført, at den er nødvendig for at sikre en handlekraftig lovgivningsmagt og en stærk regering. Det er klart, at ved at begrænse kritikken kan man gøre regeringen stærkere, end hvis kritikken får frit løb. Lovgivningsmagten består af kongen og folketinget. Regeringen er kongens repræsentanter. Jeg mener, det er urigtigt at stræbe henimod en stærk regering på bekostning af et stærkt folkestyre. Vi skal prøve på at skabe en naturlig balance her.

Det sidst afholdte folketingsvalg har vist os, at et parti, der opnåede nær ved 60 000 stemmer og efter en ligelig kvotientberegning havde stemmer til 5 mandater, blev udelukket fra repræsentation i folketinget. Jeg vil ikke tro, at noget sådant kan opretholdes fremover. Næsten alle de talere, der har deltaget i debatten om tysk suverænitet, har givet stærkt udtryk for forargelse over den 5 pct.s spærreregul i den tyske valglov, der udelukker de danske sydslesvigere fra deltagelse i lovgivningsmagten, og det var velgørende at høre det ærede medlem hr. Hans Schmidt tale imod denne regel. Derimod synes kun de radikale og retsforbundet at være opmærksomme på, at vi her opretholder en lignende spærreregul, der udelukker danske vælgere fra indflydelse på det danske lovgivningsarbejde. Det kan vistnok siges, at vore besværing over det, vi kalder overgreb dernedefra, har meget ringe vægt, så længe vi opretholder den omtalte spærreregul i vor egen lovgivning. Den forargelse, vi alle deler, må kunne overføres til vore egne forhold, således at vi får denne skamplet, som jeg vil kalde det, fjernet fra lovgivningen.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 15 medlemmer til folketingets sukkerudvalg.

(Jfr. tidenden sp. 37).

Valgt blev: *M. Larsen, Brodthagen, Lysholt Hansen, Lund Jensen, Poul Hansen (Grenaa), Sofie Pedersen, Chr. Rasmussen, From, Niels Eriksen, Gideon, Heick, Erna Sørensen, Tesdorpf, Jørgen Jørgensen (Ullerup) og Svend Jørgensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til Grønlandsudvalget (i stedet for Hauberg).

(Jfr. tidenden sp. 89).

Valgt blev: *Peter Nielsen* med stedfortræder *Kjældgaard.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til udvalget vedrørende bymæssige bebyggelser.

(Jfr. tidenden sp. 147).

Valgt blev: *Kai Jensen, Brodthagen, Ove Hansen, Urban Hansen, Kolbjørn, Holger Larsen, Th. Mikkelsen, Peter Nielsen, Jensen-Brobj, Gvovskov Christensen, Jens Chr. Christensen, Paabal, Peter Larsen, Thestrup, Fanger, Gottschalck-Hansen og Kirsten Gloerfelt-Tarp.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om det statistiske departements virksomhed.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 5; fremsættelsen findes i tidenden sp. 20).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Holger Eriksen: Begrebet statistik har i høj grad været bagtalt gennem tiderne. Alle kender gradbøjningen: han lyver, han lyver mere, han laver statistik. Ikke desto mindre har udviklingen medført, at statistik er blevet om ikke just ryggraden i praktisk talt enhver lidt større virksomhed så dog et aldeles uundværligt hjælpemiddel, uden hvilket forretningsmanden ville famle rundt i blinde og ikke vide, hvorledes han skulle disponere. Jo mere kompliceret virksomheden er, jo mere nødvendigt bliver statistikken og mest nødvendig for samfundet i dets helhed. Har det f. eks. ikke været nødvendigt til bedømmelse af den økonomiske situation i dag at have kendskab til forøgelsen af kvæg- og svinebestanden, og ville landbrugets forhandlere have kunnet binde sig til de store baconleverancer til England, hvis de ikke havde haft kendskab til svinetællingerne? Noget andet er så, at selve grundlaget må være i orden, eller med andre ord, at opgivelserne må være rigtige. Det minder mig om en oplevelse, jeg havde som dreng, hvor en husmand ved den 5-årige kreaturtælling opgav sit koantal til 2, skønt han havde 6 køer. Da jeg forbavset spurgte ham, hvorfor han således svarede forkert, lød svaret: „En ska' jo itt' pral“. Det er klart, at hvis mange svar var

så urigtige, var statistikken ikke meget værd, men det er min opfattelse, at mentaliteten har forandret sig meget siden dengang, så at de fleste nu har forståelsen af, at det er af meget stor betydning, at man kan få de konkrete oplysninger.

Det er i og for sig imponerende, at man allerede i 1895 gennemførte en lov, der erkendte den offentlige statistiks nødvendighed, men det er på den anden side klart, at udviklingen har medført, at der i dag må drages mere ind under de statistiske undersøgelser, end man dengang kunne forudse. Den højtærede finansminister har anført, at man gennem aftaler med private i stort omfang har skaffet sig de nødvendige oplysninger, og at man også vil bruge denne fremgangsmåde i fremtiden, og jeg er helt enig med ham i, at det er bedst, man kommer igennem på den måde, men det kan ikke være således, at det hele kan standses på grund af, at der findes enkelte vrangvillige. Derfor er det nødvendigt, at man får en hjemmel af den karakter, som lovforslaget rummer. En direktør for en stor virksomhed ville naturligvis ikke finde sig i, at en enkelt afdelingsleder nægtede at give oplysninger og derved fik hele virksomhedens statistik til at bryde sammen. Således må det også være for samfundets vedkommende, og jeg anbefaler på mit partis vegne forslaget til gennemførelse.

N. Chr. Christensen: For en overfladisk bedømmelse kan det lovforslag, der i dag er til behandling vedrørende det statistiske departements virksomhed, synes uskyldigt som en modernisering af loven af 1895. Der er gået næsten 60 år, siden denne lov blev gennemført, og det er en rimelig betragtning, at man efter 60 års forløb må have lov at stille det spørgsmål, om loven nu også er tidssvarende mere. Er den det? — det er faktisk det spørgsmål, som skal afgøres her i tinget.

Det forelagte lovforslag rummer kun fire små paragraffer, men studerer man disse lidt nøjere, viser det sig, at både § 2 og § 3 rummer totale ændringer i forhold til de i den gældende lov nedfældede retningslinier. Fra at være en lov, der hvilede på de offentlige kontorers indberetninger og på frivillige indberetninger om befolkningsforholdene, om de sociale tilstande særlig